NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Lubelska Delegatura w Lublinie

DLL.410.16.1.2026[1]

**Pan**
**Krzysztof Komorski**
**Wojewoda Lubelski**

ul. Spokojna 4
20-914 Lublin

# WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/075 - Zapobieganie i reagowanie na zagrożenia związane z jakością wód powierzchniowych płynących

[1] Poprzednia sygnatura: LLU.410.10.1.2025.

## I. Dane identyfikacyjne

| | |
|---|---|
| Jednostka kontrolowana | Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, ul. Spokojna 4, 20-914 Lublin (dalej: Urząd lub LUW). |
| Kierownik jednostki kontrolowanej | Krzysztof Komorski, Wojewoda Lubelski, od 20 grudnia 2023 r. (dalej: Wojewoda). Poprzednio, tj. od 25 listopada 2019 r. do 19 grudnia 2023 r. funkcję tę pełnił Lech Sprawka. |
| Zakres przedmiotowy kontroli | Reagowanie w sytuacji wystąpienia zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych płynących. |
| Okres objęty kontrolą | Od 1 lipca 2023 r. do dnia zakończenia kontroli (tj. do 10 grudnia 2025 r.) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem. |
| Podstawa prawna podjęcia kontroli | Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[2]. |
| Jednostka przeprowadzająca kontrolę | Najwyższa Izba Kontroli Lubelska Delegatura w Lublinie[3]. |
| Kontroler | Paulina Krysztofiuk-Jankowska, inspektor kontroli państwowej, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr: LLU/80/2025 z 17 lipca 2025 r. oraz LLU/144/2025 z 1 grudnia 2025 r. |

(akta kontroli str. 3, 436)

## II. Ocena ogólna[4] kontrolowanej działalności

**OCENA OGÓLNA**

Decyzje i działania podejmowane przez służby Wojewody w sytuacji wystąpienia zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych były prawidłowe.

Urząd dysponował narzędziami niezbędnymi do skutecznego reagowania na zagrożenia związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych pomimo ich niezidentyfikowania w dokumentach.

W okresie objętym kontrolą, Wojewoda zapewnił prawidłową i odpowiednio przygotowaną organizację Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego[5]. W WCZK zapewniony był całodobowy dyżur w celu przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego. Wojewoda utworzył Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego[6]. Aktualizacje Wojewódzkich Planów Zarządzania

---

[2] Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

[3] Od 1 stycznia 2026 r. zadania Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie realizuje Lubelska Delegatura Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie.

[4] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

[5] Dalej: WCZK lub Centrum.

[6] Dalej: WZZK lub Zespół.

Kryzysowego[7] obowiązujące w Urzędzie w trakcie kontroli, tj. z 2022 r. i 2024 r., były zgodne z Krajowym Planem Zarządzania Kryzysowego[8] i określały zagrożenia częściowo związane z jakością wód powierzchniowych płynących (m.in. zagrożenie – skażenie chemiczne), odnoszące się bowiem do zagrożeń powodowanych awariami przemysłowymi, katastrofami lub zastosowaniem środków bojowych. Wojewoda zapewnił spójność powiatowych/miejskich planów zarządzania kryzysowego[9] powiatów nadwiślańskich, które przedłożyły PPZK do zatwierdzenia, z WPZK.

Niemniej jednak aktualizacja Raportu cząstkowego[10] z 2024 r. służącego do opracowania Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego[11], tj. dokumentu sporządzanego na potrzeby KPZK, o którym mowa w art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym[12] nie została dokonana w terminie określonym w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego[13]. Nie dopełniono również obowiązku sporządzenia i przesłania poprawionego Raportu do Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa[14], który zawierałby zagrożenia związane z jakością wód powierzchniowych i podziemnych w związku z uwagami złożonymi do Raportu przez Dyrektora RCB. Wojewoda nie przedłożył do zatwierdzenia WPZK z 2022 r. oraz z 2024 r. w terminie umożliwiającym zachowanie dwuletniego okresu planowania przewidzianego przez przepisy uzk dla planów zarządzania kryzysowego. Nie wszyscy członkowie WZZK zaopiniowali obowiązujące w trakcie kontroli WPZK z 2022 r. i z 2024 r. Ponadto WZZK nie dokonywał analizy potencjalnych zagrożeń zanieczyszczenia wód powierzchniowych płynących na rzece Wiśle. Nie wszystkie zdarzenia związane z jakością wód powierzchniowych płynących były przez dyżurnych umieszczane w raportach. Dodatkowo sześć z 24 powiatów nie miało zatwierdzonych aktualizacji PPZK, a Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego[15] nie podejmował w tym zakresie skutecznych działań.

Przeprowadzony przez biegłego powołanego w toku kontroli NIK trening decyzyjny[16] wykazał, że Wojewoda zapewnił m.in.: koordynację i właściwe zaangażowanie uczestników reagowania kryzysowego, kampanię informacyjną o zagrożeniu, stworzenie ALERTU RCB, podjęcie działań na rzecz utylizacji martwych zwierząt. W sytuacji braku zweryfikowanych danych o przyczynie masowego śnięcia ryb i padnięcia zwierząt oraz pomimo wpływu pierwszych zgłoszeń o negatywnych skutkach zdrowotnych kontaktu z materiałem biologicznym i skażoną wodą, służby Wojewody nie podjęły jednak decyzji

---

7 Dalej: WPZK lub Plany.
8 Dalej: KPZK.
9 Dalej: PPZK.
10 Dalej też: Raport cząstkowy.
11 Dalej: RoZBN.
12 Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm., dalej: uzk.
13 Dz. U. z 2020 r. poz. 2344, dalej: Rozporządzenie.
14 Dalej: RCB.
15 Dalej: WBiZK.
16 Trening decyzyjny oparty o symulowane zdarzenia występujące na terenie czterech powiatów i objawiające się masowym śnięciem ryb o narastającej skali, przypadkami śmierci zwierząt dziko żyjących oraz przypadkami dolegliwości zdrowotnych występujących u osób zaangażowanych w odławianie padłych ryb, jak również osób korzystających rekreacyjnie z dostępu do rzeki.

o wycofaniu z działań osób nieposiadających odpowiednich środków ochrony indywidualnej.

## III. Opis ustalonego stanu faktycznego

**OBSZAR**

### Reagowanie w sytuacji wystąpienia zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych płynących

Opis stanu faktycznego

**1.** Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym LUW[17], zadania związane z zarządzaniem kryzysowym zostały przypisane do realizacji pracownikom WBiZK. W skład WBiZK wchodziły następujące komórki organizacyjne i stanowiska pracy: Oddział Spraw Obronnych; Oddział Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej[18]; WCZK; Centrum Powiadamiania Ratunkowego; Stanowisko ds. obsługi Wydziału; Oddział Ochrony Informacji Niejawnych; Dyspozytornia Medyczna.

Zgodnie z Regulaminem WBiZK[19] zadania z zakresu zarządzania kryzysowego realizowało bezpośrednio WCZK i było to m.in.: dokonywanie analiz i oceny stanu bezpieczeństwa województwa; opracowywanie i aktualizowanie WPZK; przygotowanie i przedkładanie WPZK do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej; sporządzanie i aktualizacja Raportu cząstkowego; przygotowanie w oparciu o analizę zagrożeń w poszczególnych powiatach, zaleceń Wojewody do PPZK; opiniowanie oraz przedkładanie do zatwierdzenia Wojewodzie PPZK; prowadzenie stałej wymiany informacji oraz współdziałanie ze służbami dyżurnymi organów administracji zespolonej, niezespolonej, resortów, instytucji i organizacji oraz centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej; zapewnienie funkcjonowania WZZK, w tym dokumentowanie jego prac; monitorowanie, analizowanie i prognozowanie zagrożeń na obszarze województwa; gromadzenie i przetwarzanie danych oraz ocena zagrożeń występujących na obszarze województwa; zapewnienie całodobowego funkcjonowania WCZK oraz sporządzanie okresowych meldunków; pełnienie całodobowego dyżuru.

Zgodnie z Regulaminem funkcjonowania WCZK[20] do głównych zadań WCZK należało ponadto m.in.: koordynowanie przygotowań i realizacja przedsięwzięć w zakresie zarządzania kryzysowego; prowadzenie uzgodnień PPZK; uruchamianie określonych procedur działania w sytuacjach kryzysowych w tym zwoływanie WZZK i jego obsługa.

---

[17] Wprowadzonych zarządzeniem Wojewody Lubelskiego nr 106 z 3 października 2016 r. (z uwzględnieniem zmian wprowadzonych zarządzeniami nr: 121 z 9 maja 2023 r.; 171 z 6 lipca 2023 r.; 306 z 24 października 2023 r.; 345 z 13 grudnia 2023 r.; 8 z 3 stycznia 2024 r.; 50 z 7 lutego 2024 r.; 77 z 1 marca 2024 r.; 110 z 25 marca 2024 r., 120 z 23 kwietnia 2024 r. i 240 z 27 czerwca 2024 r.) oraz zarządzeniem Wojewody Lubelskiego nr 475 z 31 grudnia 2024 r. (z uwzględnieniem zmian wprowadzonych zarządzeniami nr: 100 z 9 maja 2025 r., 186 z 27 czerwca 2025 r., 237 z 19 sierpnia 2025 r. i 315 z 16 października 2025 r.).

[18] Od 1 stycznia 2025 r., wcześniej Oddział Obrony Cywilnej i Logistyki.

[19] W okresie objętym kontrolą obowiązywały: Regulamin WBiZK stanowiący załącznik do zarządzenia nr 1 Dyrektora WBiZK z 21 lutego 2022 r., Regulamin WBiZK stanowiący załącznik do zarządzenia nr 1 Dyrektora WBiZK z 19 kwietnia 2024 r. oraz Regulamin WBiZK przyjęty 21 listopada 2025 r. (dalej: Regulamin WBiZK).

[20] W okresie objętym kontrolą obowiązywały regulaminy funkcjonowania WCZK: z kwietnia 2006 r. wprowadzony przez Dyrektora Wydziału Zarządzania Kryzysowego oraz z czerwca 2025 r. wprowadzony przez Dyrektora WBiZK. W żadnym z tych regulaminów nie określono dokładnej daty ich wejścia w życie.

Regulamin LUW przewidywał współpracę innych wydziałów z WBiZK w zakresie zadań z obszaru zarządzania kryzysowego, tj. m.in. Wydziału Środowiska i Rolnictwa (dalej: WŚiR), Wydziału Zdrowia i Wydziału Polityki Społecznej.

(akta kontroli str. 6-9, 15-18, 121-124 – plik 22 i 38, str. 125-126, 171-173 – plik 1-21, str. 202, 332, 349-356 – plik 70-71 i 81-84, str. 408-427 – plik 1 i 4 i 258, str. 446-477)

**2.** W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie utworzył zespołów doradczych, których zadaniem byłoby wsparcie działań w obszarze zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. Jak wyjaśnił Dyrektor WBiZK, *zespoły takie nie były tworzone, ponieważ na terenie województwa lubelskiego w ww. okresie nie występowały zdarzenia wykraczające poza obszar jednej gminy*.

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 202, 337-340, 349-356 – plik: 70-71, 88)

**3.** Organizację i tryb pracy w WCZK określono w Regulaminie funkcjonowania WCZK, przy czym w Urzędzie nie wprowadzono oddzielnej instrukcji pełnienia całodobowego dyżuru w WCZK. Regulamin funkcjonowania WCZK określał obowiązki pracowników WCZK w trzech rodzajach sytuacji: 1/ sytuacja normalna; 2/ sytuacja narastania zagrożenia lub nagłego powstania sytuacji kryzysowej w powiecie; 3/ sytuacja kryzysowa w województwie, przy czym za sytuację kryzysową na terenie województwa uznano taką, która przerastała siły i środki powiatu lub obejmowała teren co najmniej dwóch powiatów, co miało się wiązać ze zwołaniem przez Wojewodę WZZK. W WCZK wprowadzone były dwa rozkłady czasu pracy, tj. system 8-godzinny (wynikający z rozkładu czasu pracy LUW), który obowiązywał na stanowiskach pracy pracowników merytorycznych oraz system całodobowy zmianowy, który obowiązywał na stanowiskach pracy dyżurnych operacyjnych. Całodobowy dyżur miał być utrzymywany zarówno w sytuacji normalnej, jak i w sytuacji narastania zagrożenia lub nagłego powstania sytuacji kryzysowej. Regulamin funkcjonowania WCZK przewidywał, że w przypadku wystąpienia sytuacji losowych oraz w sezonie urlopowym, w celu zapewnienia ciągłości dyżurów w systemie całodobowym, pracownicy merytoryczni mogli pracować w systemie całodobowym zmianowym. Dyżur dzienny został ustalony w godz. 8.30-20.30 w danym dniu, a dyżur nocny w godz. 20.30-8.30 dnia następnego. Ponadto WPZK z 2022 r. oraz z 2024 r. przewidywały[21] zwiększenie obsady całodobowego dyżuru pełnionego w WCZK w sytuacji kryzysowej. Jak wyjaśnił Dyrektor WBiZK, *na dyżurze jest zawsze jeden dyżurny operacyjny, zarówno w sytuacji normalnej, jak również podczas wystąpienia sytuacji kryzysowej*. *W przypadku wystąpienia ekstremalnej sytuacji kryzysowej na terenie województwa lubelskiego są wzmacniane dyżury przez pracowników merytorycznych WCZK (np. epidemia covid), gdy sytuacja kryzysowa wykracza poza 8 godzinny czas pracy, a także w czasie wolnym od pracy na polecenie Dyrektora WBiZK, o ile wymaga tego sytuacja kryzysowa, są wprowadzone dyżury domowe pracowników merytorycznych.*

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 121-124 – plik 35-36, str. 126, str. 171-173 – plik 1 i 16-19 i 21, str. 253-254, 408-427 – plik 180, 428-435)

Regulaminy WBiZK zakładały, że do zadań WCZK należało m.in. zbieranie i ewidencjonowanie danych dotyczących nadzwyczajnych zagrożeń i zdarzeń mogących stwarzać sytuację kryzysową oraz sporządzanie i przekazywanie do

[21] Moduł zadaniowy nr 1.

Krajowego Centrum Zarządzania Kryzysowego RCB oraz innych instytucji centralnych, informacji i raportów dobowych. WPZK z 2022 r. oraz z 2024 r. przewidywały[22] m.in. sporządzanie przez dyżurnych raportów doraźnych/dobowych/sytuacyjnych poprzez Centralną Aplikację Raportującą[23] do instytucji rządowych. Z kolei Regulamin WCZK z 2025 r. przewidywał sporządzanie przez Dyżurnych *Raportu z dyżuru.* Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że Dyżurny operacyjny sporządzał: raport dobowy w programie Word[24] i Raport z dyżuru w programie Excel[25]; które były rejestrowane w Wydziale w systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (dalej: EZD) oraz w formie papierowej: Raport dobowy w CAR i Dziennik Działania Służby Dyżurnej WCZK[26], który od 27 maja 2025 r. na podstawie polecenia Kierownika WCZK zastąpiono „Notatką z przebiegu służby"[27].

Raport dobowy sporządzany był na opracowanym wzorze i zawierał najważniejsze wydarzenia z minionej doby z podziałem na powiaty i miasta na prawach powiatu, na zdarzenia zbieżne z zagrożeniami wynikającymi z WPZK, ale i m.in. zdarzenia meteorologiczne, drogowe, zdarzenia na granicy, przestępstwa. W Raporcie dobowym umieszczano również wykaz zgromadzeń publicznych, dane statystyczne pozyskane z Policji i Straży Pożarnej, a także szczegółowy opis najważniejszych zdarzeń. Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *wszystkie Raporty dobowe udostępniane były w systemie EZD stałej grupie odbiorców tj. Wojewodzie, I Wicewojewodzie, II Wicewojewodzie, Rzecznikowi prasowemu, Biurze Wojewody, dyrektorom i kierownikom WBiZK*.

Raport z dyżuru zawierał: datę wpłynięcia informacji, jej treść, źródło, komu przekazano informację i sposób jej przekazania, a także listę dyżurnych. Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *Raport z dyżuru* był *dokumentem przebiegu służby dyżurnego operacyjnego, w związku z czym w Raporcie tym miały być wpisane najważniejsze czynności wykonywane przez dyżurnego podczas pełnionego dyżuru.*

W Dzienniku, zgodnie z przyjętym wzorem, należało umieścić: datę wpłynięcia informacji, jej treść, źródło, komu przekazano informację i sposób przekazania informacji. W Dzienniku przewidziano podpisy obejmującego dyżur oraz zdającego dyżur. Z kolei wzór Notatki przewidywał wpisanie godziny i opisu zdarzenia. Dodatkowo w Notatce znajdowało się miejsce na uwagi osób kontrolujących. Wzór Notatki przewidywał podpisy zdającego dyżur oraz przyjmującego. Zgodnie z poleceniem Kierownika WCZK w Notatce miały być zapisywane wszelkie znaczące dla przebiegu służby informacje.

---

[22] Moduł zadaniowy nr 1.

[23] System raportowania o zagrożeniach dla służb i instytucji wdrażany od 2016 r. Docelowo miał w założeniach pełnić rolę centralnego systemu wymiany informacji w celu zapewnienia jednolitego i spójnego systemu raportowania o zagrożeniach dla służb i instytucji, które są odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe na terytorium Polski. Dalej: CAR.

[24] Dalej: Raport dobowy.

[25] Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora WBiZK: *Raport z dyżuru został wprowadzony w 2013 r. jako propozycja Zespołu Audytu Wewnętrznego w celu usprawnienia pracy dyżurnego.* Wydział nie posiadał dokumentów Zespołu Audytu Wewnętrznego, z których wynikała propozycja wdrożenia elektronicznego Raportu z dyżuru.

[26] Dalej: Dziennik.

[27] Dalej: Notatka.

Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśnił, że *jedno zdarzenie mogło być ujęte zarówno w Raporcie z dyżuru, jak i w Dzienniku/Notatce*.

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 121-124 – plik 35-36, str. 126, 171-173 – plik 1 i 16-19 i 21, str. 174-176, 349-356 – plik 6-8 i 25 i 63-69 i 70 i 77-80, str. 396-398, 408-427 – plik 178 i 180 i 268, str. 428-435, 437- 439, 443-478)

Aktualizacje WPZK z 2022 r. i z 2024 r. przewidywały[28], że posiedzenia WZZK w trybie planowym zwoływane są w formie pisemnego powiadomienia, natomiast w trybie doraźnym za pomocą telefonów, e-mail, SMS, rzadziej faksów. Zgodnie z Regulaminami funkcjonowania WCZK, do zadań Centrum należało przekazanie decyzji Wojewody o zwołaniu Zespołu członkom WZZK. Z kolei zgodnie z Regulaminem Zespołu[29], do zadań Dyrektora WBiZK należało zapewnienie sprawnego powiadamiania członków Zespołu w przypadku zarządzenia nadzwyczajnego posiedzenia Zespołu, a obieg informacji dotyczący prac WZZK, w tym alarmowanie podczas zdarzeń nadzwyczajnych, miał odbywać się poprzez Centrum. Jak wyjaśnił Dyrektor WBiZK, *zwoływanie posiedzeń WZZK planowych oraz w trybie pilnym, a także alarmowanie członków WZZK podczas zdarzeń nadzwyczajnych, odbywało się poprzez wysłanie wiadomości z bramki sms, telefonicznie oraz w systemie e-puap, e-doręczenia*.

(akta kontroli str. 121-124 – plik 35-36, str. 126, str. 171-173 – plik 1 i 16-21, str. 174-176, 202, str. 349-356 – plik 7 i 70-71)

W zakresie zgłoszeń wpływających do WCZK Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *informacje o sytuacjach kryzysowych, występujących na terenie województwa, które wpływały do dyżurnego operacyjnego, były przekazywane przez niego do sekretariatu WBiZK za pośrednictwem wiadomości e-mail celem zarejestrowania w EZD, a następnie sprawy były rejestrowane przez pracowników merytorycznych WBiZK zgodnie z Jednolitym Rzeczowym Wykazem Akt[30] i instrukcją kancelaryjną LUW. Po zarejestrowaniu sprawy, wszystkie dokumenty, pisma, odpowiedzi, materiały dotyczące danego zdarzenia były dołączane do zarejestrowanej sprawy. W WCZK nie prowadzono oddzielnego poza EZD rejestru zgłoszeń o zdarzeniach, zagrożeniach, sytuacjach niepożądanych.* Każde zgłoszenie dotyczące wód powierzchniowych płynących było nową sprawą w EZD. Tytuły spraw odzwierciedlały miejsce i tytuł zgłoszenia. Analiza zgłoszenia wymagała wejścia w daną sprawę w EZD. Ponadto Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *zdarzenia były rejestrowane w EZD pod odrębnymi numerami JRWA, zależnie od ich rodzaju oraz obowiązującej klasyfikacji*. *Zgłoszenia telefoniczne według uznania dyżurnego operacyjnego, umieszczane były w Raporcie z dyżuru bądź w notatce służbowej.*

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 349-356 – plik 64 i 69, str. 408-427 – plik 163-177 i 179-180, str. 437- 439, 443-478)

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *informacje o zdarzeniach, zagrożeniach, sytuacjach niepożądanych pomiędzy centrami zarządzania kryzysowego, jednostkami straży, służb, inspekcji i podmiotami realizującymi zadania na rzecz bezpieczeństwa*

---

28 Moduł zadaniowy nr 2.

29 Regulamin WZZK, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 70 Wojewody Lubelskiego z 3 kwietnia 2014 r.

30 Dalej: JRWA.

*przekazywano z wykorzystaniem następujących narzędzi: wiadomości e-mail, bramki sms, system e-puap, e-doręczenia, CAR oraz telefonicznie.*

(akta kontroli str. 174-176, str. 349-356 – plik 7)

W badanym okresie (do 30 lipca 2025 r.) do WCZK wpłynęło łącznie 16 zgłoszeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. I tak (zgodnie z treścią zgłoszeń wpływających do WCZK):

- 4 sierpnia 2023 r. – śnięte ryby w zbiorniku wodnym Nielisz[31] (zebrano ok. 100 kg śniętych ryb, dalszych śnięć nie stwierdzono);
- 10 sierpnia 2023 r. – pojawienie się piany na Wiśle[32] (wg badań przeprowadzonych przez WIOŚ[33], piana bez wpływu na jakość wody);
- 1 listopada 2023 r. – zanieczyszczenie rzeki Łabuńki (przy czym doszło do zanieczyszczenia rowu melioracyjnego przez wypływ ścieków z wylotu kanalizacji deszczowej, rzeka Łabuńka została zabezpieczona korkiem pneumatycznym i do zanieczyszczenia rzeki nie doszło);
- 8 grudnia 2023 r. - awaria głównego kanału dosyłowego doprowadzającego ścieki do oczyszczalni ścieków w Puławach;
- 31 grudnia 2023 r. – zanieczyszczenie rzeki Krzna (wyciek ok. 10 litrów biodegradowalnego płynu chłodniczego z agregatu hydraulicznego);
- 13 stycznia 2024 r. – zabarwienie rzeki Leonka (pęknięcie zbiornika z sokiem buraczanym z pobliskich zakładów);
- 12 maja 2024 r. – zabarwienie wody w cieku burzowym w m. Lubartów;
- 13 maja 2024 r. – piana na powierzchni wody w kanale zrzutowym ścieków; oczyszczonych kierowanych do Wisły[34];
- 15 lipca 2024 r. – śnięte ryby w zbiorniku wodnym w Krynicach (przyducha);
- 17 lipca 2024 r. – śnięte ryby w jeziorze Ściegienne (przyducha);
- 17 września 2024 r. – śnięte ryby w rzece Bug (około 10-15 sztuk)[35];
- 18 września 2024 r. – zanieczyszczenie rzeki Wrzelowianka[36];
- 21 listopada 2024 r. – zanieczyszczenie rzeki Bug[37];
- 25 marca 2025 r. – zanieczyszczenie rzeki Piszczanki[38];
- 20 czerwca 2025 r. – zanieczyszczenie zbiornika wodnego w m. Kortynie (przez nieczystości komunalne);
- 2 lipca 2025 r. – śnięte ryby w rzece Świder (oględziny WIOŚ wykazały około 20-30 sztuk).

Żadne ze zdarzeń nie zostało ujęte w Raporcie dobowym w CAR. Sześć[39] z 16 powyższych zdarzeń zostało ujętych w Raportach dobowych. Sporządzone Raporty zawierały dane przekazane w zgłoszeniach i informacje o działaniach podjętych przez służby.

W odniesieniu do pozostałych zgłoszeń nieujętych w Raportach dobowych:

---

[31] Zdarzenie miało miejsce 3 sierpnia 2023 r.
[32] Zdarzenie miało miejsce 29 lipca 2023 r.
[33] Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.
[34] Zdarzenie miało miejsce 10 maja 2024 r.
[35] Zdarzenie miało miejsce 15 września 2024 r.
[36] Zdarzenie miało miejsce 22 sierpnia 2024 r.
[37] Zdarzenie miało miejsce 13 września 2024 r.
[38] Zdarzenie miało miejsce 6 marca 2025 r.
[39] Tj. z 1 listopada, 8 grudnia i 31 grudnia 2023 r., 13 stycznia oraz z 15 i 17 lipca 2024 r.

- cztery informacje wpłynęły do WCZKW po kilkunastu-kilkudziesięciu dniach od dnia ich rzeczywistego wystąpienia, z jednoczesną informacją o podjętych działaniach,
- trzy zgłoszenia wpłynęły do WCZK po 2-3 dniach od dnia ich wystąpienia z jednoczesną informacją o podjętych działaniach,
- trzy zgłoszenia wpłynęły do WCZK w dniu ich rzeczywistego wystąpienia lub z jednodniowym opóźnieniem, z informacją o podjętych działaniach.

Jednocześnie trzy z 16 zdarzeń zostało ujętych w *Raportach z* dyżuru[40], a żadne ze zdarzeń nie zostało opisane w Dzienniku/Notatce.

Brak umieszczenia w Raportach dobowych, Raportach z dyżuru oraz w Dzienniku/Notatce zgłoszeń związanych z jakością wód powierzchniowych opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6-9, 15-23, 100-107, 121-124 – plik 35-36, str. 171-173 plik – 16-20, str. 174-178, 206-254, 332, 334-336, 349-356 – plik 7 i 9-55 i 59-60 i 77-80 i 86-87, str. 364-366, 389-391, 408-427 – plik 12 i 28, plik 163-180, plik 250-252, str. 428-435, 437- 439, 443-478)

Zgodnie z informacjami udzielonymi przez jednostki niekontrolowane (gminy i powiaty nadwiślańskie z terenu województwa lubelskiego oraz Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Lublinie) w okresie objętym kontrolą do WCZK zgłoszono jedno zdarzenie związane z jakością wód powierzchniowych płynących. Było to wyżej opisane zdarzenie z 8 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 24-99, 128-155, 255-331)

**4.** WZZK działający w okresie objętym kontrolą został powołany zarządzeniem Wojewody w sprawie określenia składu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i jego funkcjonowania[41]. W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy zarządzenia w sprawie składu osobowego WZZK tj. nr: 149 z 31 maja 2023 r., 14 z 12 stycznia 2024 r. i 275 z 8 września 2025 r. Od 12 stycznia 2024 r. określano skład WZZK poprzez wyliczenie stanowisk i organów administracji wchodzących w jego skład. Od 31 maja 2023 r. w skład Zespołu wchodziło 35 osób, od 12 stycznia 2024 r. 36 podmiotów, a od 8 września 2025 r. 41 podmiotów. Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *w zarządzeniu z 12 stycznia 2024 r. oznaczono stanowiska służbowe bez wskazywania imion i nazwisk szefów służb, inspekcji i straży oraz innych podmiotów, mając na uwadze możliwe, częste zmiany kadrowe w instytucjach*. Zdaniem Dyrektora *takie rozwiązanie zapewniało aktualność i ciągłość obowiązywania dokumentu niezależnie od zmian personalnych, a wskazanie funkcji zamiast danych osobowych ograniczało konieczność każdorazowej nowelizacji zarządzenia w przypadku zmiany osoby na stanowisku*.

W składzie Zespołu z 12 stycznia 2024 r. wskazano w poz. nr 30) *Zastępca Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego*, bez określenia, o którego zastępcę chodzi, pomimo że zgodnie z regulaminami WBiZK w strukturze Wydziału było dwóch zastępców Dyrektora WBiZK. Z kolei w poz. nr 34) wskazano *Dyrektora Generalnego PGE Oddział Zamość*, bez wskazania konkretnie, o którą spółkę PGE chodzi, podczas gdy w Zamościu były oddziały

[40] TJ. z 1 listopada i z 8 grudnia 2023 r. oraz z 20 czerwca 2025 r.
[41] Zarządzenie nr 70 z 3 kwietnia 2014 r.

dwóch różnych spółek z grupy kapitałowej PGE. Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *w zarządzeniu tym chodziło o pierwszego zastępcę Dyrektora, a w odniesieniu do nazwy spółki doszło do omyłki pisarskiej*. Zapisy, dotyczące członków WZZK tj. zastępcy Dyrektora WBiZK oraz nazwy spółki PGE zostały doprecyzowane w zarządzeniu dotyczącym składu WZZK wydanym w trakcie kontroli NIK tj. 8 września 2025 r[42].

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 125-126, 171-173 plik 1 i 20 i 22-31, str. 202-205, str. 349-356 – plik 70 i 72-73, str. 408-427 – plik 3)

W okresie od 1 lipca 2023 r. do 4 listopada 2025 r. odbyło się 20 posiedzeń WZZK[43]. Posiedzenia zwoływane były z inicjatywy Wojewody. Nie dotyczyły one jednak zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących, *wobec tego* – jak wyjaśnił Dyrektor WBiZK – *WZZK nie opracowywał wniosków i propozycji dotyczących zapobiegania i przeciwdziałania tym zagrożeniom*.

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 202-205, 349-356 – plik 70 i 73, 408-427 – plik 10-25, str. 437- 439, 443-478)

We wskazanym okresie WZZK nie dokonywał okresowych ocen występujących i potencjalnych zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących o charakterze środowiskowym na potrzeby przygotowania Raportu cząstkowego i WPZK, co opisano dalej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 19-23, 103-107)

W odniesieniu do przyjęcia 4 sierpnia 2025 r. przez Radę Ministrów aktualizacji KPZK zawierającej zagrożenie związane z jakością wód powierzchniowych, Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *Wydział prowadzi szczegółową analizę KPZK w celu weryfikacji jego treści oraz zakresu wymaganych zmian jakie należy uwzględnić przy najbliższej aktualizacji WPZK.*

(akta kontroli str. 392-395, 408-427 – plik 261)

WZZK opiniował WPZK z 2022 r., jak i WPZK z 2024 korespondencyjnie. Ze względu na zgłaszane uwagi do Planów oraz ponowne przekazywanie WPZK do zaopiniowania, opiniowanie WPZK z 2022[44] r. trwało od 11 stycznia[45] do 1 lipca

---

[42] W zarządzeniu w składzie WZZK wskazano dwóch zastępców Dyrektora WBiZK.

[43] W 2023 r. w zakresie: 1/Spraw związanych z przygotowaniem do okresu zimowego; 2/ Spraw zabezpieczenia sanitarnego, żywieniowego i zdrowotnego kierowców oczekujących w kolejkach na przejściach granicznych.
W 2024 r. w zakresie m. in.: 1/ Spraw związanych z bezpiecznym wypoczynkiem dzieci na feriach zimowych oraz z protestami przewoźników i rolników na przejściach granicznych; 2/ Spraw związanych z wystąpieniem ekstremalnych zjawisk meteorologiczno-hydrologicznych na terenie województwa, przeglądu wałów przeciwpowodziowych, oceny stanu technicznego budowli hydrotechnicznych; 3/ Spraw związanych z zapewnieniem bezpiecznego wypoczynku letniego; 4/ Oceny stanu bezpieczeństwa epidemiologicznego związanego z COVID-19 (zalecenia i profilaktyka); 5/ Spraw związanych z przygotowaniem do okresu zimowego.
W 2025 r. w zakresie m. in.: 1/ Spraw związanych z zapewnieniem bezpiecznego wypoczynku zimowego; 2/ Spraw związanych z zapewnieniem ciągłości dostaw energii elektrycznej i wody; 3/ Spraw związanych ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt - pryszczycy w przypadku wystąpienia ognisk tej choroby na terenie województwa; 4/ Spraw związanych z zapewnieniem bezpiecznego wypoczynku zimowego; 5/ Omówienie sytuacji związanej z burzami na terenie województwa; 6/ Podsumowanie działań służb, inspekcji i straży podejmowanych podczas letniego wypoczynku dzieci i młodzieży; 7/ omówienie przygotowania służb, inspekcji i straży do sezonu zimowego 2025/2026.

[44] Opiniowanie przez członków WZZK w składzie określonym w zarządzeniu Wojewody nr 413 z 16 października 2020 r.

[45] Pierwsze pismo Dyrektora WBiZK nr ZK-III.6330.2.2022 z 11 stycznia 2022 r. do części członków WZZK z prośbą o przesłanie uwag do aktualizacji Planu.

2022 r.[46], a opiniowanie WPZK z 2024[47] r. trwało od 30 stycznia[48] do 10 września 2024 r.[49]. WPZK z 2022 r. został zaopiniowany przez 34 z 39 członków, a WPZK z 2024 r. został zaopiniowany przez 34 z 36 członków Zespołu, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W składzie WZZK właściwym do zaopiniowania WPZK z 2022 r. omyłkowo wskazano Dyrektora Departamentu Ochrony przed Powodzią i Suszą w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej[50] Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, zamiast Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie[51]. Dyrektor KZGW został wykreślony ze składu WZZK przy kolejnej aktualizacji zarządzenia w sprawie składu Zespołu. Zarówno WPZK z 2022 r., jak i WPZK z 2024 r. został zaopiniowany przez Dyrektora RZGW w Warszawie.

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 121-124 – plik 1-15 i 20 i 23-34 i 37 i 40-45, str. 171-173 – plik 22-31, str. 387-388, 392-395, str. 408-427 – plik 29-120 i 259-263)

**5.** Dyrektor RCB pismem z 21 października 2021 r. wyznaczył termin na przekazanie przez Wojewodę Raportu cząstkowego do 31 grudnia 2021 r. Wojewoda przygotował Raport cząstkowy i przekazał go do Dyrektora RCB 23 grudnia 2021 r[52]. W Raporcie nie uwzględniono zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących, w szczególności o charakterze środowiskowym. Raport cząstkowy był aktualizowany dwukrotnie[53]. Pierwsza aktualizacja Raportu została przedłożona do Dyrektora RCB 31 maja 2024 r. tj. z zachowaniem terminu określonego przez RCB (3 czerwca 2024 r.), przy czym aktualizacji nie podlegały kwestie związane z jakością wód powierzchniowych płynących, pomimo wystąpienia katastrofy ekologicznej, która wystąpiła w Odrze w 2022 r. Zastępca Dyrektora WBiZK wskazał, że *Wydział przy aktualizacji raportu cząstkowego w 2024 r.[54] nie uwzględnił zagrożenia związanego z jakością wód powierzchniowych płynących, ponieważ na terenie województwa lubelskiego nie występowało tego typu zagrożenie w znacznych rozmiarach jak to miało miejsce na rzece Odra. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia jest na niskim poziomie, uwarunkowania historyczne zagrożeń występujących na terenie województwa lubelskiego również nie wskazywały na występowanie tego typu zagrożenia w przeszłości. Było mało prawdopodobne, że tego typu zdarzenie wystąpi w znacznych rozmiarach obejmując swoim zasięgiem obszar większy niż dwa powiaty. Na terenie województwa lubelskiego na przestrzeni lat zmienił się charakter zagrożeń z naturalnych, np. związanych z rzekami, na zagrożenia hybrydowe.* Aktualizacja Raportu z 2024 r. została sporządzona

---

[46] Data przekazania ostatniego uzgodnienia WPZK przez członka WZZK, w związku z brakiem uwag do WPZK.

[47] Opiniowanie przez członków WZZK w składzie określonym w zarządzeniu Wojewody nr 14 z 12 stycznia 2024 r.

[48] Pierwsze pismo Dyrektora WBiZK nr ZK-III.6330.6.2024 z 30 stycznia 2024 r. do części członków WZZK z prośbą o przesłanie uwag do aktualizacji Planu.

[49] Data przekazania ostatniej uzgodnienia WPZK przez członka WZZK, w związku z brakiem uwag do WPZK.

[50] Dalej: KZGW.

[51] Dalej: RZGW.

[52] Poprzednia wersja Raportu została podpisana 27 sierpnia 2019 r.

[53] W okresie objętym kontrolą, do 4 listopada 2025 r.

[54] Tj. po katastrofie ekologicznej na Odrze.

z naruszeniem terminu określonego w § 8 Rozporządzenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
Druga aktualizacja Raportu z 26 czerwca 2025 r. dotyczyła uzupełnienia go o obszary zagrożenia „Zakłócenia dostaw wody pitnej dla ludności”[55].

Uwagi i zalecenia Dyrektora RCB do opracowanych w LUW Raportów cząstkowych i ich aktualizacji, w okresie objętym kontrolą wpłynęły tylko w 2025 r. (25 lipca). Dotyczyły m.in. zapewnienia spójności terminologicznej z RoZBN i KPZK; ponownego przeanalizowania celów strategicznych i umieszczenia odniesienia do WPZK we wskazanych miejscach Raportu.

Jednocześnie Dyrektor RCB, powołując się na RoZBN i KPZK oraz dynamicznie zmieniający się krajobraz bezpieczeństwa, zasugerował uzupełnienie Raportu cząstkowego Wojewody o zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, z uwagi m.in. na identyfikację w Raporcie cząstkowym zagrożenia możliwością wystąpienia poważnej awarii (przemysłowej), jak i występowanie cieków wodnych o znaczeniu regionalnym i krajowym[56].

W swoim piśmie Dyrektor RCB prosił o zwrócenie, podczas ponownej analizy Raportu cząstkowego, uwagi na możliwość wystąpienia:
- zagrożeń wynikających z efektu kaskadowego (efektu domina), już zidentyfikowanych zagrożeń;
- zdarzeń, które zostały odnotowane na terenie innych województw lub państw (a nie posiadają odniesień historycznych na terenie województwa), zaś w ocenie Wojewody mogłyby się zmaterializować w przyszłości i jednocześnie negatywnie wpłynąć na poziom bezpieczeństwa województwa;
- zdarzeń leżących poza terytorium RP, których skutki mogą być odczuwalne w kraju.

Dyrektor RCB zaznaczył, że w trakcie prac nad RoZBN mogą być prowadzone dalsze robocze uzgodnienia w zakresie zagrożeń zidentyfikowanych w województwie.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *podjęto decyzję o naniesieniu zmian do Raportu zgodnie z uwagami Dyrektora RCB. Zastępca Dyrektora WBiZK wskazał, że zagrożenie związane z zanieczyszczeniem wód zostanie uwzględnione w Raporcie przy opracowaniu jego kolejnej aktualizacji*. Poprawiony Raport cząstkowy uwzględniający uwagi Dyrektora RCB nie został sporządzony i przesłany do Dyrektora RCB, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 179-181, 253-254, 337-340, 349-356 – plik 88-94, str. 383-385, 392- 398, str. 408-427 – plik 123 i 134-138 i 154 i 157-158 i 160 i 180 i 258 i 261 i 264-268, str. 428-435)

**6.** W okresie objętym kontrolą w Urzędzie obowiązywały dwie aktualizacje WPZK, tj. WPZK opracowany i zatwierdzony w 2022 r. oraz opracowany i zatwierdzony w 2024 r.

---

[55] Dyrektor RCB pismem z 10 marca 2025 r. zwrócił się do Wojewody o przedłożenie Raportu do 30 czerwca 2025 r.

[56] Pozostałe zagrożenia wskazane przez Dyrektora RCB: skażenie chemiczne na lądzie; działania dezinformacyjne; zakłócenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia np. w wyniku wystąpienia cyberataku (lub innych działań hybrydowych) lub zakłócenia łańcuchów dostaw.

Zarówno w WPZK z 2022 r., jak i w WPZK z 2024 r. nie zostały wyodrębnione zagrożenia związane z jakością wód powierzchniowych płynących, w szczególności o charakterze środowiskowym (ekologicznym), w formie samodzielnego zagrożenia. Zagrożenie to ujęto częściowo w zidentyfikowanym zagrożeniu – Skażenie chemiczne. Za skażenie chemiczne uznano zanieczyszczenie terenu, wody i powietrza substancjami chemicznymi, stanowiącymi groźbę zatruć dla ludzi i zwierząt, przy czym uznano, że skażenie chemiczne mogło wystąpić na skutek stosowania bojowych środków trujących lub w wyniku procesów przemysłowych (np. w wyniku awarii w zakładach produkujących i magazynujących niebezpieczne substancje chemiczne, katastrofy podczas transportu niebezpiecznych substancji chemicznych, awarii rurociągów, nielegalnych składowisk odpadów i miejsc utylizacji odpadów). Ponadto WPZK przewidywały możliwość wystąpienia skażenia wód powierzchniowych m.in. w związku z zagrożeniami: Katastrofa w ruchu komunikacyjnym; Skażenie promieniotwórcze; Zdarzenie o charakterze terrorystycznym; Susza (możliwość miejscowego skażenia wody w wyniku niskiego poziomu lustra wody w rzekach, do których odprowadza się ścieki[57]); Powódź (np. możliwość miejscowego skażenia środowiska w wyniku uszkodzeń instalacji oraz urządzeń technicznych i uwolnienia szkodliwych substancji np. z oczyszczalni ścieków); Pożar wielkopowierzchniowy (skażenia wody np. w wyniku pożaru infrastruktury krytycznej, przesyłowej); Zakłócenie w funkcjonowaniu systemu elektroenergetycznego.

WPZK z 2022 r. został zaopiniowany przez Zastępcę Dyrektora RCB 5 września 2022 r., który przedłożył m.in. następujące uwagi do Planu m. in.:

- aktualizacja nazw części instytucji;
- zachowanie spójności Planu z Raportem cząstkowym województwa, pod względem analizowanej w obu dokumentach listy zagrożeń, stosowanych nazw/ zagrożeń, jak i przedstawionej dla zagrożeń oceny ryzyka;
- uzupełnienie charakterystyki zagrożenia - Epizootia o obszar występowania (jak w charakterystykach innych zagrożeń), w szczególności w kontekście ognisk ASF w województwie lubelskim;
- przypisania do odpowiednich faz działania zadań dotyczących opracowania programów i planów;
- przeanalizowanie Planu Głównego pkt. 2 „Zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego (...)" i przyporządkowanie właściwych przedsięwzięć do realizacji w poszczególnych fazach zarządzania kryzysowego;
- uwaga w zakresie przypisania Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (dalej: ABW) roli podmiotu wiodącego w fazie przygotowania przy zagrożeniu – Zdarzenie o charakterze terrorystycznym, przy jednoczesnym braku potwierdzenia uzgodnienia tych zapisów z ABW w arkuszu uzgodnień.

WPZK z 2024 r. został zaopiniowany przez Zastępcę Dyrektora RCB 28 października 2024 r., który przedłożył m.in. następujące uwagi do Planu:

[57] W opisie zadań i obowiązków uczestników zarządzania kryzysowego, w zagrożeniu Susza, w fazie reagowania, określono dla PGW WP RZGW zadanie w postaci wprowadzenia czasowego ograniczenia w korzystaniu z wód w szczególności w zakresie poboru wody lub wprowadzania ścieków do wód

- zachowanie spójności z Raportem cząstkowym województwa pod względem analizowanej w obu dokumentach listy zagrożeń i stosowanych nazw zagrożeń, jak i przedstawionej dla zagrożeń oceny ryzyka;
- przeredagowanie zapisów jednej z procedur i dostosowanie ich do ustaleń Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji[58]/Ministra Zdrowia/RARS;
- korektę nazw adresatów w niektórych wzorach wniosków wojewody,
- poprawę błędów językowych i nazewnictwa;
- uwaga w zakresie przypisania ABW roli podmiotu wiodącego w fazie zapobiegania i przygotowania przy zagrożeniu - *Zdarzenie o charakterze terrorystycznym* przy jednoczesnym braku potwierdzenia uzgodnienia tych zapisów z ABW w arkuszu uzgodnień.

Minister przekazał do Urzędu uwagi Dyrektora RCB do obu Planów i jednocześnie przedstawił zalecenia do WPZK z 2022 r., m.in.:
- konieczność dokonywania bieżącej analizy aktualności aktów prawnych zamieszczonych w Planie (zbioru przepisów prawnych do modułów zadaniowych oraz wskazanych w procedurach podstaw prawnych podejmowanych działań);
- dołączenie do Planu wzorów formularzy oraz poddawanie ich weryfikacji pod względem aktualności,

oraz do WPZK z 2024 r. w zakresie konieczności dokonywania bieżącej analizy aktualności aktów prawnych i nazw instytucji.
Żadne z uwag lub zaleceń Ministra lub Dyrektora RCB do Planów nie dotyczyły zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. W kwestii powtarzającej się uwagi w zakresie uzgodnień Planów z ABW, Wojewoda wystosował pismo do ABW z prośbą o dokonanie stosownego uzgodnienia.

WPZK z 2022 r. został zatwierdzony przez Ministra 21 września 2022 r., z kolei WPZK z 2024 r. został zatwierdzony przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji 14 listopada 2024 r. W odniesieniu do obu aktualizacji Planów nie został zachowany termin planowania, o którym mowa w art. 5 ust. 3 uzk, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Urzędzie w okresie objętym kontrolą Plany były aktualizowane lub modyfikowane w ramach dwuletniego cyklu planowania. Nie wprowadzono procedur aktualizacji/modyfikacji Planów poza postanowieniami Planów przewidującymi, że:
- po każdym zdarzeniu powodującym uruchomienie procedur reagowania kryzysowego i standardowych procedur operacyjnych kierownicy inspekcji, służb, straży i WCZK mogą wnioskować o dokonanie zmian w procedurach lub innej części Planu;
- aktualizacja planu będzie następowała w przypadku zmian aktów prawnych lub zaistnienia nowego zagrożenia.

Ponadto Plany przewidywały, że jeśli zmiany nie wykraczały poza niewielkie korekty związane z wyznaczaniem realizatorów poszczególnych zadań, dokonana aktualizacja Planu nie była przedstawiana do MSWiA. Raz na dwa lata

[58] Dalej: MSWiA lub Minister.

miała być dokonywana gruntowna analiza zapisów Planu i miał on być przedstawiany do ponownego zatwierdzenia.

(akta kontroli str. 6-9,15-23, 103-107, 121-124 – plik 3 i 16-19 i 21 i 34 i 36 i 39, str. 125, 179-181, 203-205, 253-254, 334-336, 349-356 – plik 3 i 73-76 i 86, str. 357-363, str. 408-427 – plik 12 i 156-157 i 159 i 161)

**7.** Realizując obowiązek ustalony w art. 14 ust. 2 pkt 2 lit. a uzk Wojewoda wydał 22 lutego 2023 r.[59] zalecenia do powiatowych planów zarządzania kryzysowego[60] oraz wyznaczył termin na przedłożenie aktualizacji PPZK do zatwierdzenia w terminie 8 miesięcy od daty wydania zaleceń[61]. W dniu 20 kwietnia 2023 r. Wojewoda wydał kolejne zarządzenie[62] w sprawie aktualizacji PPZK w zakresie dotyczącym opracowania modułów zadaniowych, wyznaczając przy tym termin opracowania do 31 lipca 2023 r. Realizację obu zarządzeń powierzono Dyrektorowi WBiZK. W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie wydał nowych zaleceń do PPZK.

Do końca 2023 r. Wojewoda zatwierdził aktualizacje PPZK 13 z 24 powiatów. Przedłożone aktualizacje PPZK z dwóch powiatów nie zostały zatwierdzone odpowiednio 19 grudnia 2023 r.[63] oraz 15 stycznia 2024 r., z uwagi na niespełnienie wymogów formalnych zawartych w art. 5 uzk oraz nieuwzględnienie zaleceń Wojewody do PPZK. W związku z przekroczeniem terminu na przedłożenie Wojewodzie do zatwierdzenia aktualizacji PPZK, 19 stycznia 2024 r. Dyrektor WBiZK wysłał monit do pozostałych dziewięciu starostów i jednego Prezydenta Miasta z prośbą o przygotowanie planów do zatwierdzenia. Do dnia zakończenia kontroli cztery powiaty (chełmski, janowski, krasnostawski, opolski) i jedno miasto na prawach powiatu (Zamość) nie miały zatwierdzonych aktualizacji PPZK. Powiaty chełmski, janowski i krasnostawski w ogóle nie przedłożyły aktualizacji PPZK do zatwierdzenia. Aktualizacja PPZK przedłożona przez Prezydenta Miasta Zamość oraz aktualizacje PPZK powiatu opolskiego nie zostały zatwierdzone z uwagi na niespełnienie wymogów formalnych zawartych w art. 5 uzk oraz nieuwzględnienie zaleceń Wojewody do PPZK, i zostały zwrócone z uwagami do nadawców (w odniesieniu do Prezydenta Miasta Zamość – pismem z 14 lutego 2024 r., a do powiatu opolskiego pismami z 15 stycznia, 29 sierpnia i 19 listopada 2024 r.). Po otrzymaniu uwag z WBiZK Starosta Opolski i Prezydent Miasta Zamość nie przesłali aktualizacji swoich planów ponownie do zatwierdzenia.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora WBiZK, *powody, z jakich wskazane powiaty nie przedłożyły do zatwierdzenia PPZK, nie były znane WBiZK, a Wydział nie posiadał uprawnień uregulowanych ustawowo do kontroli wykonywanych czynności przez starostwa powiatowe oraz egzekwowania niedopełnienia terminów*. Dyrektor WBiZK nie zgłaszał Wojewodzie informacji o braku realizacji przez starostów obowiązku przedłożenia/ponownego przedłożenia aktualizacji PPZK do zatwierdzenia, jak również nie wysyłał kolejnych monitów do tych starostów, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

---

[59] Zarządzenie nr 54 z 22 lutego 2023 r., dalej: zarządzenie nr 54/23.
[60] Dalej: PPZK, co odnosi się również do miejskich planów zarządzania kryzysowego.
[61] Wcześniejsze zalecenia Wojewody do PPZK zostały wydane 22 listopada 2010 r.
[62] Zarządzenie nr 118 z 20 kwietnia 2023 r.
[63] PPZK powiatu hrubieszowskiego został zatwierdzony ostatecznie 3 lutego 2025 r.

WBiZK dysponował dokumentami, z których wynikało, że powiaty opolski i krasnostawski posiadały plany, które były zatwierdzone 21 października 2011 r. W odniesieniu do powiatów chełmskiego, janowskiego i Miasta Zamość WBiZK nie posiadał dokumentów potwierdzających wcześniejsze zatwierdzenie tych planów lub aktualizacji planów.

Działający z upoważnienia Wojewody Dyrektor WBiZK zgłaszał szereg uwag do PPZK m.in. w zakresie dodania podmiotów współpracujących/wiodących do realizacji zadań w przypadku wystąpienia zagrożeń, w tym zagrożenia chemicznego (które częściowo odnosiło się do zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących), dodania opisu zadań i obowiązków uczestników zarządzania kryzysowego, korekty siatek bezpieczeństwa, aktualizacji arkusza uzgodnień oraz arkusza zmian i uzupełnień, dołączenia zestawienia sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych, aktualizacji wykazów aktów prawnych, dodania brakujących zagrożeń, opisania przy zagrożeniach ich przyczyn, obszarów występowania i skutków, zmianę nazw zagrożeń, zamieszczenia bazy wzorów do stosowania w sytuacjach kryzysowych. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora WBiZK, *weryfikacja czy uwagi i zalecenia do PPZK zostały naniesione nastąpi, gdy Plany zostaną przekazane do zatwierdzenia przez Wojewodę zgodnie z dwuletnim cyklem planowania*.

PPZK z trzech powiatów nadwiślańskich zostały zatwierdzone przez Wojewodę odpowiednio: puławskiego i ryckiego 11 grudnia i kraśnickiego 28 grudnia 2023 r. Wojewoda nie zatwierdził PPZK jednego powiatu nadwiślańskiego, tj. opolskiego do dnia zakończenia kontroli (tj. do 10 grudnia 2025 r.) z uwagi na niespełnienie wymogów formalnych zawartych w art. 5 uzk oraz nieuwzględnienie zaleceń Wojewody do PPZK. PPZK powiatu kraśnickiego oraz ryckiego były zgodne z WPZK w zakresie zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. W powiecie puławskim w PPZK nie określono przy zagrożeniach: Powódź, Susza, Skażenie radiacyjne, Działania terrorystyczne, Zagrożenia w bezpieczeństwie energetycznym, Pożar – skutków dla środowiska w postaci możliwości wystąpienia negatywnych konsekwencji związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. Dyrektor WBiZK pismem z 15 grudnia 2023 r., zgłaszał uwagi do PPZK powiatu puławskiego w zakresie uzupełnienia opisu skutków dla wszystkich zagrożeń ujętych w planie.

(akta kontroli str. 179-181, 253-254, 333, 383-386, 392-395, str. 408-427 – plik 121-122 i 124-133 i 139-153 i 157 i 162 i 180-249 i 253-258 i 261, str. 437-482, 488-491)

**8.** Przy opracowywaniu WPZK z 2022 r. oraz WPZK z 2024 r., stosownie do art. 4 ust. 1 pkt 6 uzk, w odniesieniu do wód powierzchniowych płynących wykorzystano następujące plany sporządzone przez właściwe organy administracji publicznej: mapy zagrożenia powodziowego, mapy ryzyka powodziowego oraz plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla poszczególnych regionów wodnych. Plany te wykorzystano przy opracowywaniu zagrożenia Powódź.

(akta kontroli str. 179-181, 337-340, 349-356 – plik: 88, 408-427 – plik 157)

**9.** W Urzędzie nie opracowano innych procedur ani regulacji odnoszących się wprost do zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących, w szczególności o charakterze środowiskowym (ekologicznym). Zastępca

Dyrektora WŚiR wyjaśnił, że *na podstawie art. 13 i 51 ustawy o wojewodzie*[64] *oraz na podstawie podziału zadań zawartego w Regulaminie LUW, WŚiR prowadził ewidencję zdarzeń środowiskowych, w tym zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących, zgłoszenia, które wpływały do WCZK, Wojewody oraz WŚiR były na bieżąco monitorowane*. Zastępca Dyrektora wskazał, że *WŚiR otrzymał od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska*[65] *do wiadomości zatwierdzony przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska dokument pn. Procedura monitorowania interwencyjnego Prymnesium parvum „złotej algi"*[66]*, która określała sposób prowadzenia monitoringu interwencyjnego i informowania o zagrożeniu innych podmiotów przez GIOŚ i jego komórki.* Dyrektor WŚiR wyjaśnił, że *Procedura monitorowania interwencyjnego Prymnesium parvum „złotej algi" dotyczy województw dorzecza Odry, natomiast dla województw dorzecza Wisły została przesłana tylko do wiadomości. LUW nie był informowany przez Międzyresortowy Zespół ds. Odry*[67] *o wynikach prac tego zespołu. LUW nie był zaangażowany w żaden sposób w prace tego zespołu.* Ponadto Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że Wydział *nie dysponował dokumentem Katalog rekomendacji i działań kryzysowych w zakresie przeciwdziałania toksycznym zakwitom „złotej algi"*.

(akta kontroli str. 177-178, 206-250, 334-336, 349-356 – plik 59-61 i 85-87, 428-435, 437- 439, 443-478)

W okresie objętym kontrolą (do 30 lipca 2025 r.) do WCZK wpłynęło łącznie 16 zgłoszeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących, w szczególności o charakterze środowiskowym (ekologicznym), z tego pięć zgłoszeń w 2023 r.[68], osiem w 2024 r. i trzy w 2025 r.[69]. Zgłoszenia zakwalifikowano jako zdarzenie. Żadne ze zgłoszeń nie zostało zakwalifikowane przez WCZK jako zagrożenie czy sytuacja kryzysowa w kontekście procedur zarządzania kryzysowego. W jednym przypadku przedmiotem zgłoszenia było wprowadzanie ścieków do wód z naruszeniem zgody wodnoprawnej (zdarzenie z 13 września 2024 r.). Dotyczyło to zanieczyszczenia rzeki z miejskiej oczyszczalni ścieków. W siedmiu przypadkach, które dotyczyły zgłoszenia zanieczyszczenia wód, zgłoszenia zawierały informacje, że doszło do:

- wypływu ścieków z wylotu kanalizacji deszczowej do rowu melioracyjnego;
- wycieku ok. 10 litrów płynu biodegradowalnego prawdopodobnie na skutek awarii agregatu usytuowanego na terenie budowy;
- pęknięcia zaworu zbiornika z sokiem buraczanym z pobliskiego zakładu i przedostania się tego soku (w ilości ok. 200 litrów) kanałem burzowym do rzeki;
- zanieczyszczenia rzeki, przy czym nie ustalono źródła zanieczyszczenia;
- zanieczyszczenia rzeki prawdopodobnie z województwa mazowieckiego;
- zanieczyszczenia zbiornika wodnego najprawdopodobniej przez nieczystości komunalne;

---

64 Dz. U. z 2025 r. poz. 428 - Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie.

65 Dalej: GIOŚ.

66 Wydanie 4 z 4 marca 2025 r.

67 Zarządzenie nr 256 Prezesa Rady Ministrów z 5 lipca 2023 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze (M.P. z 2023 r. poz. 696).

68 Od 1 lipca 2023 r.

69 Do 29 lipca 2025 r.

– zanieczyszczenia rzeki na skutek awarii głównego kanału dosyłowego do oczyszczalni ścieków.

Dwa zgłoszenia dotyczyły śnięcia ryb w niewielkich ilościach. W dwóch przypadkach doszło do tzw. przyduchy. W czterech przypadkach informowano o pianie na wodzie/zmienionym kolorze wody, przy czym WIOŚ poinformował WCZK o pobraniu próbek wody do badania.

W WCZK nie uruchamiano procedur z zakresu zarządzania kryzysowego w związku z otrzymanymi zgłoszeniami. W jednym przypadku (dot. zanieczyszczenia rzeki na skutek awarii głównego kanału dosyłowego do oczyszczalni ścieków w Puławach) WCZK poinformowało wiadomościami e-mail RCB oraz WCZK w województwie mazowieckim o tym zdarzeniu. Zdarzenie to nie zostało ujęte w Raporcie dobowym w CAR, ponieważ jak wyjaśnił Dyrektor WBiZK, *na moment opracowywania raportu nie dysponowano danymi spełniającymi wymagane kryterium kompletności i wiarygodności.*

(akta kontroli str. 6-9, 15-23, 100-107, 174-178, 206-254, 332, 334-336, 349-356 – plik 7 i 9-55 i 59-60, 77-80 i 86-87, str. 364-366, 389-391, 408-427 – plik 12 i 28, plik 163-180, plik 250-252, 437- 439, 443-478)

**10.** Plany audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznych Urzędu na lata 2023-2025 nie przewidywały kontroli zagadnień związanych z zarządzaniem kryzysowym. Obszar ten nie był również przedmiotem audytów doraźnych zrealizowanych w Urzędzie. W dniu 4 sierpnia 2025 r. rozpoczęto kontrolę doraźną wewnętrzną pt. „Wykonywanie remontów systemów antenowych oraz organizacja prowadzenia nasłuchów sygnałów i ostrzeżeń, a także inne wybrane[70] obszary funkcjonowania Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego". Kontrola została rozpoczęta na wniosek Dyrektora Generalnego LUW i realizowana była w WBiZK. Zakończenie kontroli zaplanowano na 31 grudnia 2025 r., tj. po zakończeniu niniejszej kontroli NIK.

(akta kontroli str. 177-178, 182-199, 334-336, 349-356 – plik 56, 59, 62, 86, str. 392-395, 408-427 – plik 261, 437- 439, 443-478)

**11.** Na podstawie przeprowadzonego w trakcie kontroli epizodu praktycznego realizowanego metodą treningu decyzyjnego, dokonano sprawdzenia zdolności reagowania na informacje o zagrożeniu związanym z jakością wód powierzchniowych płynących. W dniu 5 sierpnia 2025 r. symulowano incydent skażenia wód powierzchniowych płynących na terenie województwa lubelskiego. Przyjęto i przekazano Wojewodzie m.in. następujące założenia epizodu praktycznego:

– zdarzenia kryzysowe są sytuacjami hipotetycznymi,
– w przedsięwzięcie są włączone wyłącznie jednostki objęte kontrolą NIK,
– opis zdarzeń kryzysowych przedstawiony będzie w informacjach i raportach sytuacyjnych,
– ww. informacje i raporty są jedynym źródłem danych o zdarzeniach kryzysowych i będą przekazywane do komórki zarządzania kryzysowego w LUW przez Zespół Podgrywający,

[70] Tj. realizacja przez WBiZK wewnętrznych obowiązków w obszarze planowania i zmian w Rocznym planie kontroli oraz wewnętrznej sprawozdawczości z przeprowadzonych kontroli (lata 2024-2025 – do dnia zakończenia kontroli).

- nie będą uruchamiane faktycznie żadne zasoby materiałowe, techniczne i operacyjne (np. PSP, Policja) właściwe dla zarządzania kryzysowego w wymiarze praktycznym ani powiadamiane środki masowego przekazu i ludność,
- zidentyfikowane warunki hydrometeorologiczne występujące w wodach Wisły i jej dopływów są bardzo niekorzystne; utrzymująca się od dłuższego czasu bardzo wysoka temperatura powietrza wraz z występującą suszą hydrologiczną spowodowała istotne obniżenie stanu wód, a w konsekwencji zagęszczenie zanieczyszczeń odprowadzanych do rzeki w ściekach i znaczny wzrost jej zasolenia.

W ramach ćwiczenia do WCZK napływały informacje o skażeniu wody w Wiśle objawiające się występowaniem martwych ryb i zwierząt. Na terenie województwa lubelskiego skażenie obejmowało cztery powiaty: kraśnicki, opolski, puławski i rycki.

Z treści opinii z przeprowadzonego treningu decyzyjnego, opracowanej przez biegłego powołanego w tej kontroli przez NIK[71] wynikało, że reagowanie na zagrożenie związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych płynących było prawidłowe, w szczególności:

- organizacja i zadania WZZK, WCZK oraz WBiZK zapewniały warunki do skutecznego i efektywnego reagowania kryzysowego;
- opracowany WPZK był zgodny z krajowym systemem zarządzania kryzysowego;
- w trakcie epizodu informacje o zagrożeniach były przesyłane przez WCZK do kluczowych podmiotów włączonych w reagowanie kryzysowe, takich jak służby, inspekcje i straże;
- szeroko prowadzono kampanię informacyjną o zagrożeniach poprzez media elektroniczne, komunikaty prasowe, aktywne włączenie jednostek samorządu terytorialnego oraz stworzono ALERT RCB dla mieszkańców nadwiślańskich powiatów;
- podjęto działania na rzecz utylizacji martwych zwierząt, dokonano przeglądu posiadanego sprzętu ochronnego, przygotowano zasoby spoza obszaru objętego sytuacją kryzysową, poinformowano WCZK w Kielcach i Warszawie o skażeniu rzeki Wisła.

Niemniej jednak w czasie epizodu stwierdzono również zaniechania w działaniach WCZK, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4-5, 10-14, 108-116, 156-167, 367-382)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności LUW w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

**1.** Nie uwzględniono: żadnego zdarzenia w Dzienniku/Notatce; 10 z 16 zdarzeń w Raportach dobowych; 13 z 16 zdarzeń w Raportach z dyżuru, które to zdarzenia dotyczyły wód powierzchniowych płynących z okresu objętego kontrolą (do 30 lipca 2025 r.).

Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśniła, że: *Raport z dyżuru jest dokumentem przebiegu służby dyżurnego operacyjnego, w związku z tym to dyżurny operacyjny*

[71] Postanowienie Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie z 21 lipca 2025 r. o powołaniu biegłego w dziedzinie zarządzania kryzysowego.

*szacuje, czy informacja, którą otrzymał jest informacją istotną z punktu widzenia bezpieczeństwa na terenie województwa, czy nie i to dyżurny operacyjny decyduje o wpisaniu, bądź niewpisaniu informacji do Raportu*. U*mieszczenie przez dyżurnego zdarzenia w Raporcie z dyżuru jest związane w sposób bezpośredni z wagą zdarzenia, np. czy zdarzenie ma wpływ na bezpieczeństwo województwa w znacznych rozmiarach, czy jest to zdarzenie miejscowe, niemające żadnego wpływu na środowisko czy na bezpieczeństwo ludności rozpatrywane w skali całego województwa.*

W odniesieniu do nieujęcia żadnego z 16 zdarzeń w Dzienniku/Notatce oraz nieujęcia 13 z 16 zdarzeń w Raportach z dyżuru, Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *dyżurny operacyjny podczas pełnienia dyżuru sporządzał raporty i decydował jakie informacje w nich zamieszcza. Sporządzony w ten sposób raport z przebiegu dyżuru przekazywał do wiadomości przełożonym.*

W odniesieniu do braku uwzględnienia w Raportach dobowych 10 z 16 zdarzeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że zdarzenia te *nie zostały ujęte w Raportach dobowych, gdyż miały charakter miejscowy, nie stanowiły zagrożenia dla życia i zdrowia mieszkańców województwa, a służby podjęły działania mające na celu likwidację zagrożenia.* Ponadto Dyrektor WBiZK wskazał, *że zagadnienia związane z jakością wód powierzchniowych płynących nie są w kompetencji Wojewody.*

(akta kontroli str. 6-9, 15-23, 100-107, str. 121-124 plik – 35-36, str. 171-173 – plik 16-20, str. 174-178, 206-254, 332, 334-336, 349-356 – plik 7 i 9-55 i 59-60, 77-80 i 86-87, str. 364-366, 389-395, 408-427 – plik 12 i 28, plik 163-180, plik 250-252, plik 261, 428-435)

NIK zauważa, że w LUW nie było wewnętrznych regulacji określających jakie zdarzenia mogły być pomijane i niewykazywane w raportach sporządzanych przez dyżurnych. Polecenie Kierownika WCZK wprowadzające obowiązek sporządzania Notatki, zawierało jedynie wskazanie, że w Notatce mają być wpisywane informacje znaczące dla przebiegu służby. Z kolei stosowany wzór Raportu dobowego odnosił się do najważniejszych wydarzeń.

W odniesieniu do wyjaśnienia Dyrektora WBiZK, w którym stwierdził, że zagadnienia związane z jakością wód powierzchniowych płynących nie są w kompetencji Wojewody, NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy o wojewodzie, to wojewoda zapewnia współdziałanie wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie i kieruje ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska, bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego, ochrony praw obywatelskich, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków.

**2.** Nie dokonywano okresowych ocen występujących i potencjalnych zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących o charakterze środowiskowym na potrzeby przygotowania Raportu cząstkowego i WPZK.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *nie dokonywano takich ocen z uwagi na to, że w Raporcie cząstkowym nie były ujęte zagrożenia związane z jakością wód płynących.* W odniesieniu do dokonywania przez WZZK ocen potencjalnych zagrożeń dla rzeki Wisły w kontekście katastrofy ekologicznej na rzece Odra

w 2022 r., Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *nie był modyfikowany Raport cząstkowy pod kątem zagrożenia dla rzeki Wisła, ani nie był zwoływany WZZK w tym zakresie*.

NIK zauważa, że ocena występujących i potencjalnych zagrożeń powinna być sporządzana na potrzeby przygotowania Raportu cząstkowego, a nie odwrotnie, na co precyzyjnie wskazują przepisy uzk. Zgodnie z uwagami Dyrektora RCB z 2025 r. do Raportu cząstkowego, podczas analizy Raportu cząstkowego należy zwracać uwagę na możliwość wystąpienia zdarzeń, które zostały odnotowane na terenie innych województw lub państw, a więc przed sporządzeniem Raportu cząstkowego należy przeprowadzić analizę potencjalnych zagrożeń dla województwa. Ponadto art. 14 ust. 8 pkt 1 uzk, nakłada na WZZK obowiązek oceny występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń. Katastrofa ekologiczna na rzece Odra w 2022 r. powinna stanowić podstawę do analizy potencjalnych zagrożeń dla rzeki Wisła, która przepływa przez województwo lubelskie, a do której również trafia zasolona woda z kopalń śląskich.

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 337-340, 349-356 – plik 88, str. 408-427 – plik 154, str. 428-435)

**3.** Nieuzyskanie opinii do WZZK z 2022 r. od pięciu z 39 członków WZZK, a do WZZK z 2024 r. od dwóch z 36 członków, co było niezgodne z art. 14 ust. 8 pkt 4 uzk, który stanowi, że do zadań WZZK należy opiniowanie WPZK.

WPZK z 2022 r. nie został zaopiniowany przez:
- ówczesnego Dyrektora Generalnego LUW;
- Dyrektora SZOZ w Puławach;
- Prezesa Okręgowej Rady Lekarskiej;
- Przewodniczącego Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych;
- Prezesa Lubelskiej Izby Aptekarskiej;

Z kolei WPZK z 2024 r. nie został zaopiniowany przez Dyrektora Generalnego LUW oraz przez Rzecznika Prasowego LUW.

Dyrektor WBiZK wskazał, że Plan z 2022 r. *nie został uzgodniony z Dyrektorem SZOZ w Puławach, Prezesem Okręgowej Rady Lekarskiej, Przewodniczącym Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych, Prezesem Lubelskiej Izby Aptekarskiej, ponieważ zostali ujęci w WZZK doraźnie i uczestniczyli tylko i wyłącznie w posiedzeniach, podczas których poruszane były zagadnienia związane z COVID-19.* W przedłożonych wyjaśnieniach Dyrektor WBiZK nie odniósł się do braku opiniowania WPZK z 2022 r. przez byłego Dyrektora Generalnego LUW oraz WPZK z 2024 r. przez Dyrektora Generalnego LUW i Rzecznika Prasowego.

(akta kontroli str. 19-23, 103-107, 121-124 – plik 1-15 i 20 i 23-34 i 37 i 40-45, str. 171-173 – plik 22-31, str. 387-388, 392-395, 408-427 – plik 29-120 i 259-263)

NIK wskazuje, że Plan jako dokument wykorzystywany przez różne podmioty w sytuacjach kryzysowych, powinien zostać zaopiniowany przez wszystkich członków WZZK, opiniowanie Planu nie ma związku z uczestniczeniem członków WZZK w posiedzeniach Zespołu.

**4.** Aktualizacja Raportu cząstkowego z 2024 r. nie została przedłożona Dyrektorowi RCB w terminie przewidzianym w § 8 Rozporządzenia, zgodnie z którym wykonawca (wojewoda) dokonuje systematycznej aktualizacji Raportu cząstkowego oraz nie rzadziej niż raz na dwa lata przedkłada aktualizację

Raportu cząstkowego, zgodnie z właściwością, dyrektorowi Centrum, Szefowi ABW oraz Pełnomocnikowi.
W związku z przedłożonym raportem cząstkowym do Dyrektora RCB w dniu 23 grudnia 2021 r., kolejna aktualizacja tego dokumentu powinna być dokonana do dnia 23 grudnia 2023 r. Aktualizacja została jednak przesłana do Dyrektora RCB 31 maja 2024 r., tj. z opóźnieniem wynoszonym 160 dni.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *wszystkie aktualizacje raportów cząstkowych, odbywały się w terminie wskazanym przez RCB. RCB wyznaczyło termin aktualizacji Raportu cząstkowego pismem z 28 maja 2024 r. na 3 czerwca 2024 r*. Jednocześnie Dyrektor wskazał, że *Dyrektor RCB opracowuje i przedkłada RoZBN Radzie Ministrów (dalej: RM) co dwa lata, a Dyrektor RCB, nie później niż na rok przed przedłożeniem Raportu RM, przekazuje wykonawcom w tym wojewodzie informację o przystąpieniu do jego opracowania*.

(akta kontroli str. 179-181, 253-254, 337-340, 349-356 – plik 88-94, str. 383-385, 392- 398, str. 408-427 – plik 123 i 134-138 i 154 i 157-158 i 160 i 180 i 258 i 261 i 264-268, str. 428-435)

NIK zauważa, że Rozporządzenie wskazuje nieprzekraczalny termin, w ramach którego Raport cząstkowy powinien być przygotowany. Rozporządzenie nie przewiduje wyjątków, co do możliwości przedłożenia Raportu cząstkowego do Dyrektora RCB w terminie dłuższym niż dwa lata od poprzedniej aktualizacji Raportu.

**5.** Niesporządzenie oraz nieprzesłanie do Dyrektora RCB Raportu cząstkowego uwzględniającego uwagi Dyrektora RCB z 25 lipca 2025 r., co było niezgodne z § 6 ust. 2 Rozporządzenia, który stanowił, że Wykonawca (Wojewoda) rozpatruje zastrzeżenia i uwagi, oraz w razie konieczności dokonuje zmian w raporcie cząstkowym w terminie 30 dni, a następnie przekazuje go ponownie Dyrektorowi Centrum.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *prace nad Raportem cząstkowym trwają przez dwuletni okres przypadający na jego aktualizację, uwagi do Raportu cząstkowego przesłane przez RCB były w trakcie procedowania, w dalszym ciągu w RCB trwały prace nad RoZBN w związku z powyższym prowadzone były dalsze konsultacje i robocze uzgodnienia w zakresie zagrożeń zidentyfikowanych w województwie*.

Jednocześnie Dyrektor WBiZK wskazał, że *nie informował Dyrektora RCB w zakresie dodania do Raportu cząstkowego nowego zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, ponieważ przy opracowaniu kolejnej aktualizacji raportu cząstkowego zostanie ona uwzględniona w Raporcie*.

(akta kontroli str. 179-181, 253-254, 337-340, 349-356 – plik 88-94, str. 383-385, 392- 398, str. 408-427 – plik 123 i 134-138 i 154 i 157-158 i 160 i 180 i 258 i 261 i 264-268, str. 428-435)

Zdaniem NIK dalsze prace nad RoZBN, kolejne robocze uzgodnienia odnośnie Raportu cząstkowego nie zwalniają z obowiązku poinformowania Dyrektora RCB o sposobie rozpatrzenia jego uwag, a termin i forma tego powiadomienia została jednoznacznie określona w przepisach Rozporządzenia. Poprawione dokumenty stanowią bowiem podstawę dla RCB do prac nad RoZBN. Raport powinien więc być poprawiony w zakresie w jakim uwagi i zalecenia Dyrektora RCB zostały

uwzględnione, a także powinien być przesłany do RCB w terminie 30 dni od dnia otrzymania uwag, a nie przy okazji kolejnej aktualizacji Raportu.

**6.** Wojewoda nie przedłożył Ministrowi do zatwierdzenia WPZK z 2022 r. oraz WPZK z 2024 r. w terminie umożliwiającym zachowanie dwuletniego okresu planowania, co skutkowało przekroczeniem cyklu planowania WPZK z 2022 r. o 45 dni oraz cyklu planowania WPZK z 2024 r. o 54 dni w stosunku do dat zatwierdzenia poprzednich wersji Planów. Stanowiło to naruszenie art. 5 ust. 3 uzk, zgodnie z którym cykl planowania planów zarządzania kryzysowego nie może być dłuższy niż dwa lata. W odniesieniu do WPZK z 2022 r. cykl planowania rozpoczął się 7 sierpnia 2020 r. (data zatwierdzenia WPZK z 2020 r. przez MSWiA), wobec czego cykl planowania WPZK z 2022 r. powinien zakończyć się 7 sierpnia 2022 r., a WPZK z 2022 r. został zatwierdzony 21 września 2022 r. W odniesieniu do WPZK z 2024 r. cykl planowania rozpoczął się 21 września 2022 r. (data zatwierdzenia WPZK z 2022 r. przez MSWiA), wobec czego cykl planowania WPZK z 2024 r. powinien zakończyć się 21 września 2024 r., a WPZK z 2024 r. został zatwierdzony 14 listopada 2024 r.

Zastępca Dyrektora WBiZK oraz Dyrektor WBiZK wyjaśnili odpowiednio, że *cykl planowania w odniesieniu do WPZK z 2022 r. oraz WPZK z 2024 r. nie został przekroczony* i przytoczyli następujące daty:

- 7 sierpnia 2020 r. – zatwierdzenie WPZK przez MSWiA;
- 14 lipca 2022 r. – przekazanie WPZK do zatwierdzenia do MSWiA;
- 21 września 2022 r. – zatwierdzenie WPZK przez MSWiA;
- 18 września 2024 r. – przekazanie WPZK do zatwierdzenia do MSWiA;
- 14 listopada 2024 r. – zatwierdzenie WPZK przez MSWiA.

  (akta kontroli str. 6-9,15-23, 103-107, 121-124 – plik 3 i 16-19 i 21 i 34 i 36 i 39, str. 125, 179-181, 203-205, 253-254, 334-336, 349-356 – plik 3 i 73-76 i 86, str. 357-363, str. 408-427 – plik 12 i 156-157 i 159 i 161)

Z przepisów uzk wynika, że jednym z zadań wojewody jako organu właściwego w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie województwa jest przygotowywanie i przedkładanie do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej wojewódzkiego planu zarządzania kryzysowego (art. 14 ust. 1 i 2 pkt 2 lit. c uzk). Plan ten jest następnie zatwierdzany przez tegoż ministra w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych[72], po zasięgnięciu opinii Dyrektora RCB. Dokładnie ten sam tryb obowiązuje w przypadku aktualizacji Planu (art. 14 ust. 4 uzk). W ocenie NIK z powyższego wynika, że warunkiem uznania WPZK za dokument wiążący jego adresatów jest jego zatwierdzenie przez Ministra. Wobec powyższego cykl planowania – w takim znaczeniu, jakie nadaje mu art. 3 pkt 7 uzk, musi się zakończyć w ciągu dwóch lat od dnia zatwierdzenia poprzedniego WPZK. Oznacza to, że wszystkie podmioty zaangażowane na mocy przepisów omawianej ustawy w proces aktualizacji Planu muszą ze sobą współdziałać w taki sposób, żeby aktualizacja WPZK została zakończona nie później niż w ciągu dwóch lat od zatwierdzenia poprzedniego planu. W LUW Plany zostały przedłożone do zatwierdzenia przed upływem cyklu planowania, ale bez uwzględnienia czasu niezbędnego na czynności, jakie muszą podjąć pozostali uczestnicy tego procesu w celu weryfikacji i zatwierdzenia Planów. Szczególnym przykładem jest tu

[72] Obecnie jest to ten sam Minister.

procedowanie Planu z 2024 r. i przedstawienie go do zaopiniowania przez Dyrektora RCB i zatwierdzenia przez Ministra na trzy dni przed upływem terminu wynikającego z dwuletniego cyklu planowania.

**7.** Dyrektor WBiZK nie podejmował działań w odniesieniu do czterech powiatów i jednego miasta na prawach powiatu w zakresie doprowadzenia do przedłożenia przez te jednostki aktualizacji PPZK oraz nie poinformował Wojewody o zaniechaniach ze strony tych jednostek.

Po 19 stycznia 2024 r. Dyrektor WBiZK nie wysyłał monitów do powiatów: chełmskiego, janowskiego i krasnostawskiego w zakresie obowiązku przedłożenia PPZK do zatwierdzenia, w sytuacji, gdy powiaty te w ogóle nie przedłożyły aktualizacji PPZK do zatwierdzenia w terminie 8 miesięcy wskazanym w zarządzaniu Wojewody nr 54/23.

Z kolei w odniesieniu do Prezydenta Miasta Zamość oraz do powiatu opolskiego, ostatnie pisma Dyrektora WBiZK w sprawie uwag do przedłożonych aktualizacji PPZK zostały wystosowane do tych powiatów odpowiednio 14 lutego i 19 listopada 2024 r.

Zgodnie z § 64 ust. 2 pkt 6 Regulaminu LUW (lata 2024-2025) do zadań WBiZK należało opiniowanie oraz przedkładanie do zatwierdzenia Wojewodzie powiatowych planów zarządzania kryzysowego. Zgodnie z pkt 8-10 i 11 Postanowień końcowych załącznika do zarządzenia Wojewody nr 54/23, WBiZK dokonywał analizy merytorycznej i formalnej planów przedkładanych przez starostów pod kątem wypełnienia zapisów uzk i zaleceń Wojewody; w przypadku oceny negatywnej plan miał zostać zwrócony właściwemu staroście w celu dokonania poprawek, jeżeli natomiast plan został uznany za poprawny pod kątem merytorycznym i formalnym, Dyrektor WBiZK przedkładał plan Wojewodzie do zatwierdzenia, zaktualizowaną wersję planu starostowie musieli przedstawić Wojewodzie w terminie ośmiu miesięcy od daty wydania Zaleceń. Na podstawie § 2 zarządzenia nr 54/23 jego wykonanie zostało powierzone Dyrektorowi WBiZK.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że:

- *zgodnie ze Statutem oraz Regulaminem LUW, a także ustawą o wojewodzie wszystkie czynności podejmowane były w granicach udzielonych upoważnień i zgodnie z utrwaloną praktyką funkcjonowania Urzędu. Z uwagi na charakter zidentyfikowanych opóźnień, które wynikały w dużej mierze z konieczności uzgodnień wewnętrznych po stronie powiatów lub korekt merytorycznych, oceniano, że mają charakter przejściowy i nie wymagają odrębnego, formalnego zgłaszania Wojewodzie na etapie wstępnym;*
- *ewentualne opóźnienia po stronie powiatów wynikały przede wszystkim z czynników zewnętrznych, tj. zróżnicowanego tempa prac w powiatach, konieczności uzupełniania dokumentów lub ograniczeń po stronie tych jednostek. Powiaty realizują działania we własnym zakresie i nie ma potrzeby dodatkowej formalizacji.*

Z kolei zgodnie z wyjaśnieniami Wojewody, *Dyrektor WBiZK na Konwencie Starostów w dniu 7 października br. imiennie wytknął pięciu starostom ich zaniechanie, oczekując działań. Na styczeń-luty 2026 r. zaplanowano organizację narady z ww. organami celem zapewnienia wykonania ustawowego obowiązku*.

(akta kontroli str. 173-174 – plik 2-16, str. 179-181, 253-254, 333, 383-386, 392-395, str. 408-427 – plik 121-122 i 124-133 i 139-153 i 157 i 162 i 180-249 i 253-258 i 261, str. 437-482, 488-491)

NIK zauważa, że cykl planowania w odniesieniu do PPZK jest dwuletni, i oczekiwanie przez kilkanaście miesięcy na realizację obowiązków przez starostów bez formalnej aktywności mającej na celu ich mobilizację w tym zakresie powoduje, że Wojewoda nie ma możliwości wypełnienia ustawowych obowiązków w zakresie planowania cywilnego w kontekście zatwierdzenia PPZK, tj. art. 14 ust. 2 pkt 2 lit. b uzk. Dyrektor WBiZK podjął oficjalne działania w odniesieniu do starostów dopiero w trakcie kontroli NIK.

**8.** W toku przeprowadzonego 5 sierpnia 2025 r. treningu decyzyjnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:
- w WCZK w trakcie całego treningu nie sporządzono własnych raportów doraźnych i sytuacyjnych i nie korzystano z CAR, co świadczy o niepełnym wykorzystaniu WPZK (moduł zadaniowy nr 1), a ograniczono się jedynie do przekazywania otrzymywanych raportów doraźnych i sytuacyjnych z powiatów w niezmienionej formie, bezpośrednio do zaangażowanych w reagowanie kryzysowe podmiotów oraz RCB;
- nie podjęto decyzji o wycofaniu osób nieposiadających ubrań ochronnych z zagrożonego obszaru, pomimo skażenia wód powierzchniowych o nieznanej etiologii, co stanowiło naruszenie zasad bezpieczeństwa.

Z-ca Dyrektora WBiZK wyjaśniła, że:
- *WCZK zapewniając przepływ informacji na potrzeby występującej sytuacji kryzysowej podczas epizodu przekazywał bezpośrednio do służb meldunki z Powiatowych Centrów Zarządzania Kryzysowego w celu zasilenia w rzetelną i pełną informację o zdarzeniu służby działające na miejscu. W związku z powyższym, że zagrożenie było poważne i obejmowało swoim zasięgiem obszar kilku powiatów, a także mogło powodować straty w środowisku naturalnym w dużych rozmiarach meldunki o podejmowanych działaniach zostały przekazywane również do RCB i innych Ministerstw. Rządowe Centrum Bezpieczeństwa podczas występowania realnego zdarzenia uruchamia w CAR raportowanie określając datę i godzinę raportowania. W związku z powyższym CAR służy tylko i wyłącznie do przekazywania informacji o realnych zdarzeniach i nie może być wykorzystywana do ćwiczebnej wymiany informacji.*
- *podczas wystąpienia zdarzenia czy sytuacji kryzysowej na miejscu zdarzenia jest osoba kierująca działaniami ratowniczymi w przypadku zdarzenia chemicznego jest to strażak i to ta osoba decyduje o prowadzeniu akcji ratowniczej, bądź wycofaniu ratowników z rejonu zagrożonego. Podczas ćwiczeń, które odbyły się w dniu 5 sierpnia 2025 r. kierujący działaniami ratowniczymi nie pozwoliłby podejść w rejon zagrożony osobom bez ubrań ochronnych.*

(akta kontroli str. 4-5, 10-14, 108-116, 156-167, 367-382, 396-398, 408-427 – plik 268)

NIK zauważa, że:
- w trakcie treningu decyzyjnego nie podjęto decyzji o sporządzeniu własnych raportów sytuacyjnych ze zdarzenia, które powinny zawierać m.in. dane o jednostkach organizacyjnych włączonych w reagowanie i uruchomionych przez nich zasobach, co zapewniłoby ciągłość monitorowania i aktualizację danych, a także użyteczność informacji; także w odniesieniu do raportów

w CAR. Żadna wiadomość wychodząca z WCZK (w tym do Ministerstw, czy RCB) nie była wysyłana do innych podmiotów, niż zespół podgrywający;
- trening dotyczył decyzji podejmowanych przez Wojewodę i jego służby w określonych uwarunkowaniach. W jego trakcie WCZK nie dysponowało informacjami o ew. decyzjach podjętych przez Państwową Straż Pożarną, w tym w odniesieniu do wycofania osób nieposiadających środków ochrony indywidualnej z zagrożonego obszaru. Z tego też powodu do obowiązków Wojewody należało zapewnienie bezpieczeństwa i zdrowia osób zaangażowanych w działania w terenie. Tymczasem decyzje w omawianym zakresie nie zostały podjęte.

## IV. Uwagi i Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Ustalenie jednoznacznych zasad raportowania przez dyżurnych zgłoszeń wpływających do WCZK.
2. Egzekwowanie opiniowania WPZK przez wszystkich członków WZZK.
3. Przedkładanie do zatwierdzenia aktualizacji WPZK z uwzględnieniem czasu niezbędnego na czynności, jakie muszą podjąć pozostali uczestnicy tego procesu w celu jego weryfikacji i zatwierdzenia.
4. Dokonanie niezwłocznie korekty Raportu cząstkowego uwzględniającej uwagi zgłoszone do tego Raportu przez Dyrektora RCB w dniu 25 lipca 2025 r. i przekazanie go do RCB.
5. Zapewnienie w rzeczywistych sytuacjach kryzysowych związanych z jakością wód powierzchniowych płynących bezpieczeństwa osób nieprzygotowanych do działań kryzysowych poprzez ich niezwłoczne wycofywanie ze strefy zagrożenia oraz sporządzanie własnych raportów doraźnych i sytuacyjnych ze zdarzeń, w tym korzystanie z CAR.

W związku z podjęciem decyzji o wprowadzeniu do Raportu cząstkowego zagrożenia związanego z jakością wód i wprowadzeniem do KPZK tego zagrożenia, NIK nie formułuje wniosku w zakresie dokonywania przez WZZK okresowych ocen występujących i potencjalnych zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących o charakterze środowiskowym na potrzeby przygotowania Raportu cząstkowego i WPZK.

W związku z podjęciem działań w zakresie doprowadzenia do przedłożenia przez cztery powiaty oraz jedno miasto na prawach powiatu aktualizacji PPZK do zatwierdzenia przez Wojewodę, NIK nie formułuje również wniosku w tym zakresie.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

## V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza

się do Dyrektora Lubelskiej Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 19 lutego 2026 r.

**Kontroler:**

Paulina Krysztofiuk-Jankowska
Inspektor kontroli państwowej
*/podpisano elektronicznie/*

**p.o. Dyrektor**
**Lubelskiej Delegatury NIK**
**w Lublinie**
Edward Szempruch
*/podpisano elektronicznie/*